

Tulinty

Unásig emlegettük már az egyik átkos meg a másik átkos bűneit, mégse sokra mentünk vele. Ha lehet, nem ezt a sort folytatom. Azt inkább, amelyik, sajnos, máig túléli mindkettőt.

Az, hogy a panelt szidjam, szintén nem vezet sehová. Sajnos, a szélhámia kapcsolódott össze vele. Igaz, hogy külföldön létezik nagyszerű panel is, ahová nem bújik be a szél, mert minden eresztékében jól szigetelték, és a svábbogar se rakhat tanyát benne, de mi nem ezt a példát követjük. Nálunk, képletesen szólva, a panelt is vas-villával hányták össze. Vékony fala nyáron forr a melegtől, télen viszont mi vacogunk benne. Van ugyan fűtése, csak bukszánk nincsen hozzá.

A mai napra hadd maradjon példának mégis a panel. De a többi mögé hogyan bújhatott be a szélhámosság? Az igazmondás nemzeti sportnak számított azelőtt, helyébe az átverés lépett? Becsapni mindenkit, akit csak lehet. Azért bújhatott be, mert legtöbbször azok lovagoltak meg szinte mindent, akik felelősséggel elemezni azelőtt se tudtak, de jó a vitorlájuk. Már a szellőtől is szalad. Földnek például egy bugyuta hirdetést, és bedől nekik az ország. Angliába, nyelvtanulásra? Fizetünk, mint a katonatiszt. Becsapni, akit csak lehet, és legalább egyszer a legtöbb embert be lehet

Allamtitkári buktató lett szerencsére az egyik hirdetésből, címzetes fokozatban.

Mi a közös az összesen? Szeretjük megcélózni mindenben az alsó határt. A szükséges és elégséges legalsó szintet. És ezt támogatjuk hivatalosan is.

A kőművességről termett a mondas, addig tartsd, fi-am, a kéményt, amtg kifizetik az árát, de tulinty kőműves művelt ilyet. Ezt a tulintyságot, kontárságot vette át az állami építőipar, és be is betonozta minden panelháza. Olyan panelt művelt a házgyár, amit még éppen átvett a művezető, a meós, de egy fokkal se jobbat. Jártam gyári házban Finnországban is, annak minden négyzetcentijé remekmű a miénkhöz képest. Fűtése, szigetelése, szellőzése, minden gépezete maga a tökély. Hűtése, tudommal nincsen, mert azon az éghajlaton a természet maga hűt.

Nálunk ebben is az alsó határ volt a cél. Amiben lakni még lehet, de élni nehéz.

Komoly gazdasági számítások támasztották alá a tulintyságot mindenben, és ez él túl minden rendszert. Mert a számításokat is kontárok végzik, még pénzügyminiszteri szinten is. Amikor végre fölhúztuk a sorompókat az áhtított külföldi tőke előtt, elsőként seregüstül jöttek hozzánk a kint már boldogulni is alig tudó szélhámosságok. Taroltak, és mi tátott szájjal néztük. Addigi turistaútajainkon mi éltettük a kinti bővít, mert komoly dologra nem futotta csontsovány turistakeretünk, azonnal folytatni tudtuk idehaza is. Ha lesz még pár év múlva Magyarország felfedezése sorozat, vagy terem helyette másik, amely szívonatosan igazán fölfedezni akar, seregüstül merítheti példait a világpiac jegyében magyarra honostott külföldi bővítből.

Nehéz lesz persze, mert kevés ember terem nálunk, aki az igényes munkát még pártfogolni tudná.

Abból a legnehezebb megélni. Ahhoz még változatlanul külföldre kell menekülni. Tudósaink közül egyre többen ezt az utat kénytelenek járn, és mi észre se akarjuk venni.

Ezen se csodálkozhatunk. Ha bejön a szélhámia, régi nótá, kihajítja a tehetséget az országból.

Howard Stern

● Torgyán és Giczy is beszélt ● Cleveland: Magyar Kongresszus, Árpád Akadémia Egy kis hazai levegő

A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt (FKGP) elnöke a hazai belpolitikai helyzettel foglalkozó beszédében kijelentette, hogy a magyarság olyan választást él, amelyet, amikor vagy tragikus irányt vesznek az események, vagy pedig óriási fellendülés következik be. – Én a hitemnél fogva a felvirágzás mellett teszem le a voksom – mondta. Leszögezte: nem elég csak a gazdaságban végrehajtani a változásokat, a rendszer- és nemzedékváltásnak az állami élet minden területét fel kell ölelnie, hiszen a társadalom túróképességét kikezdő általános válsághelyzet alakult ki az országban. Ugyanakkor úgy vélekedett, hogy a nemzet nem kényszerpályán, hanem egy „olyan, problémák tömkelegét felvető úton halad, amelyet a kormány választott önmagának”. Aláhúzza, hogy a modernizáció elemi feltétele a gazdaság korszerűsítése, amihez több lábon álló, többféle prioritást megfogalmazó komplex program kell, mint amilyet a kisgazdapárt már el is készített.

Torgyán József részletesen ismertette gazdaságpolitikai elképzeléseit, majd kifejtette, hogy megítélése szerint a koalíció nem fogja kitölteni a teljes négyéves ciklust, ha-

A hagyományoknak megfelelően az idén is az amerikai Clevelandben rendezték meg a Magyar Kongresszus – immáron harmincötödik – találkozóját és az Árpád Akadémia ugyan-csak jubileumi – harmincadik – ülését. A kongresszuson más meghívottak között előadást tartott Torgyán József és Giczy György is.

nem elkerülhetetlenné válnak az előrehozott választások, méghozzá vélhetően már a jövő év őszén. A kormányválság jelei között utalt

Bokros Lajos és Fodor Gábor lemondására, illetve az MSZP-n belüli különböző platformok létrejöttére. – A jelenségek egyértelműsítik, hogy fel kell készülni az előrehozott választásokra – mondta. A politikai palettát felvázolva az FKGP természetes szövetségeseinek nevezte a Kereszténydemokrata Néppártot, azzal a megszorítással, hogy az együttműködést nehezíti a KDNP-en belüli „liberális szárny” ténykedése. Kiemelte: pártja nem hajlandó az összefogásra az MDF kompromittálódott vezetőivel, s a „baloldali-liberális” Fideszt sem tekinti partnarnak. A kisgazdapárti elnök a Magyar Kongresszushoz intézett üzenetében figyelemztetett arra, hogy lélekműködésének folyamatos csökkenése miatt a magyar-

Ez a panasz büszkén is hangzik. Gyakran dicsekszünk vele. De átgondoltuk-e, valójában mi a jelentése? És a szlogen-funkción kívül mihez is kezdhethünk vele? Valójában miféle erő is ez a „szellemi”?

Kiss János harmadéves PhD ösztöndíjas a József Attila Tudományegyetem Gazdasági Földrajzi Tanszékén. Az MTA Regionális Kutatások Központja megbízásából készít tanulmányt, amelynek ideiglenes címe: „A szegedi felsőoktatási intézmények hallgatóinak társadalmi-területi megoszlása”. Rengeg adattal dolgozik, ahogy az egy tudományos dolgozatban illik; a következtetései azonban mindazok érdeklődésére számot tartanak, akik a város jelenéről és jövőjéről gondolkodnak. S azokára, akik erről döntéseket hoznak.

● **Hol áll Szeged az úgynevezett iskolavárosok sorában?**

– Nem az iskolaváros kifejezést használnám, hiszen csak a felsőoktatás mutatóival foglalkoztam és az úgynevezett regionális központokkal. Azt lehet mondani, hogy a magyarországi régiók közül a Dél-Alföldön a legkoncentráltabb a felsőoktatás. Az adataim a tavalyi tanév második felévére vonatkoznak. Csak zárójelben megjegyzem, hogy az idén még tovább nőtt a felsőoktatásban tanulók létszáma. Szeged összesen 9 intézményben – ezek között egynek nem itt van a központja, hanem kihelyezett főiskolai karok – 11 ezer 200 diák tanult nappali tagozaton. A levelező és esti képzésben résztvevőkkel együtt 14 ezer

Cseppben a tenger, avagy a város biznisze

Leghangosabban a mecénásokra szoruló szférák, a művészetek és a sport elkötelezettjei panaszkodnak: nincs, vagy nagyon kevés a tőkeerős gazdálkodó

szervezet Szegeden és a régióban. Mások másképpen fogalmaznak: Szeged kicsiben pont olyan, mint az ország. Semmije sincs, csak a szellemi erői.

a hallgatók száma. Ha a városok teljes lakónépességéhez viszonyítunk, azt látjuk, hogy itt tanulnak a legtöbben. Ha a képzési vertikumot tekintjük, kiderül, hogy a többi regionális centrum közül csak Budapest és Debrecen hasonlítható Szegedhez: a műszaki képzés kivételével itt valamennyi képzési szakirány megtalálható. A régió többi városában működő felsőoktatási intézményben – Kecskemét, Szarvas, Békéscsaba – a diákok száma csak mintegy egyötöde a Szegeden tanulók számának.

● **A szegedi egyetemek és főiskolák területi vonzóköré tehát nyilván erősebb; mekkora?**

– Az itt tanulók 27 százaléka Csongrád megyei, ebből 18 százalék a szegedi. Bács megyei 13,5 és békési 10,5 százalék. Ezután a legtöbben Jász-Nagykun-Szolnok megye déli részéből, Dél-Pest megyéből, Hajdú-Bihar bihari részéből jönnek ide tanulni. A legkevesebben a Vas megyeiak voltak tavaly, alig százan. A számok azt mutatják, minél nagyobb

egy intézmény presztízse, minél többre értékelik az ott megszerezhető diplomát, minél speciálisabb képzést nyújt, annál nagyobb a vonzáskörzete. Az élelmiszeripari főiskolán például inkább a helyiek tanulnak. Átlagos ez a mutatója a tanárképzőnek, vagyis a helyiek ugyanolyan arányban tanulnak itt, mint amennyi az arányuk – 27 százalék – az összes felsőoktatási intézményben. Az orvostudományi egyetem következik ebben a rangsorban, végül a legnagyobb a vonzáskörzete a tudományegyetemnek, azon belül is a Természettudományi és Bölcsészettudományi Karnak.

● **Elvégzik az egyetemet – és elmennek? Vagy több itt a diplomás, mint más megyékben?**

– A 25 éves kor fölötti népesség 9,4 százaléka diplomás. Ez az arány Budapesten 19 százalék. A vidéki mezőnyt Csongrád megye vezeti. Mivel az egyetemista korú, 18–24 éves népesség 6,8 százaléka egyetemista Csongrád megyében, s nem-

csak Budapest, hanem Borsod, Heves és Zala megye is megelőzi ebben, azt kell mondanunk: az itt maradó diplomások fordítják pozitívrá mérleget. A végzetek számát tekintve azért kerülhet Budapest után a második helyre Csongrád, mert a tanulmányaik befejezése után sokan itt maradnak.

● **Az egyetemre jutás esélyei – mindenki tudja – nem egyformák; társadalmi, vagy inkább a települések közötti különbségek a meghatározók?**

– A családi háttér, a szülői iskolai végzettsége a legerősebb társadalmi meghatározó. Megdöbbentő volt viszont számomra, hogy minél elismertebb diplomát adó intézményről van szó, annál kevesebb a faluról, a kistelepülésekről bejutottak száma. Durván egyszerűsítve: az élelmiszeripari főiskolára a városi alsó-középosztály és a falusi elit gyerekei járnak; az orvosegyetemre – az újszegediek. Vagyis a szegedi orvostársadalom gyerekei. A SZOTE-n a legszembetűnőbb a képzés folyamatos

belterjessé válása. Igaz, a jogi karra is a szegedi jogvégeztek gyerekei jutnak be a legnagyobb számban.

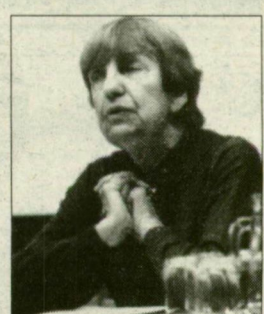
● **Milyen következtetések adódhatnak abból, hogy a régiók közül itt a legkoncentráltabb a felsőoktatás és Budapest után itt él a legtöbb diplomás?**

– Sokféle. Először talán az, hogy a városnak ezt tény tudomásul kell venni és használni. Településfejlesztési szempontokra gondolok: az itt összpontosuló szellemi kapacitást a döntések előkészítésében sokkal jobban ki lehetne használni, mint ez a napi tapasztalataink alapján most látszik. Szakmai kompetenciával lehetne dönteni, s ez nagy előny lehetne. Közvetve minden szegedi lakos életminőségét emeli a felsőoktatás koncentráltága. Nemcsak azzal, hogy az itt élőknek nagyobb az esélyük a diplomaszerezésre, vagyis a város képes a saját szellemi elitjének folyamatos újratelítésére. Hanem azzal is, hogy az itt működő intézmények jóval tágabb körnek szolgáltathatnak, mint a saját diákjaik. Gondoljuk meg: milyen érték például az egyetemi könyvtár léte és használhatósága, beleértve az információs csúcstechnika jelenlétét és használhatóságát. Mindezeket tekintve végül arra is következtethetünk, hogy ezt a potenciális előnyt, amit a város ennek a felsőoktatásnak a meglétével élvez, nemcsak használni, hanem továbbfejleszteni is érdemes. Ez a legnagyobb innovációs erő Szegeden. Ha akarom, olyan üzletág, amelybe érdemes befektetni, mert biztosan megtérül.

Sulyok Erzsébet

● Madeleine Rebérioux: a III. Köztársaság válsága Százéves a Dreyfus-ügy

A Szegedi Akadémiai Bizottság Filozófiai és Történettudományi Szakbizottsága vendégeként Szegeden tartott előadást Madeleine Rebérioux professzor asszony, a franciaországi emberi jogok ligájának elnöke, a francia III. Köztársaság időszakának történész szakértője. Madeleine Rebérioux előadásában a száz éve zajlott Dreyfus-ügy társadalmi körülményeit fejtegette.

Madeleine Rebérioux, a francia emberi jogok ligájának elnöke. (Fotó: Gyenes Kálmán)

leine Rebérioux szerint a közvéleménynek ekkor megígott a hite a köztársaságnak és már csak a hadsereg felé fordulhatott. A Panamabügy, lévén, hogy a megvesztegető történetesen zsidó bankár volt, a zsidók ellen fordította a közvéleményt, a sajtó pedig a zsidók közéleti eltávolításáról kezdett írni. A francia történész úgy vélte, ez előkészítette a Dreyfus elleni pert a hadseregben.

A múlt század vége gazdasági válságot is hozott Franciaországban; az új technológiák révén egyre több lett a munkanélküli, az új szállítási módszerek révén

pedig olcsóbban lehetett húst és mezőgazdasági termékeket Argentínából beszerezni, mint a francia parasztoktól, vagyis egyre több földműves hagyta ott a vidéket és költözött a városokba. Madeleine Rebérioux nézete szerint ekkor a társadalmon „szociális félelem” lett úrrá, s ehhez jábeli eltávolításról kezdett írni. A francia történész úgy vélte, ez előkészítette a Dreyfus elleni pert a hadseregben.

Ami az általa morálisan és etikailag válságosnak nevezett társadalmi helyzet megváltozását illeti, Madeleine Rebérioux (meg nem cáfolva marxizmushoz közel álló nézeteit) úgy vélte, a szakszervezetek, a politikai pártok, közöttük a szocialisták, valamint „a Dreyfus-párti liberális értelmiség” megjelenésével, illetve a militarista és ez egyházi körök állami térszerzésével a francia társadalom fokozatosan kilépett abból a válságos állapotból, amelynek a Dreyfus-per is eredménye volt.

Panek Sándor

Ártatlanságra ítélve

Alfred Dreyfus-t, a francia hadsereg zsidó származású vezérkari kapitányát 1893–94-ben azzal vádolták, hogy hadtitkokat tartalmazó dokumentumokat szolgáltatott ki a Franciaországgal ellenséges viszonyban lévő németeknek. A kapitányt hadbírósgá el állították és életfogytiglani fegyenctelepre ítélték, 1895-ben a párizsi École Militaire udvarán lefokózták, majd a francia-guyanai Ördög szigetre szállították. A per addig soha nem látott módon megosztotta a francia közvéleményt. A Dreyfus-ügy kapcsán megismerhetők a nacionalista megnyilvánulások, a lapok pro és kontra cikkeztek. 1898-ban Émile Zola J'accuse című nyílt levelében kiállt Dreyfus mellett, ezért börtönbüntetésre ítélték (ami elől Angliába szökött). Az ügyet 1899-ben újratárgyalták, Dreyfust bűnösnek találták, de kegyelmet kapott; 1906-ban visszavonták az ellene hozott vádakat. 1930-ban német dokumentumok bebizonyították ártatlanságát.

életben is fontosnak bizonyulhat, hiszen szerinte a válságból éppen a kereszténydemokrácia mutathat kiutat. Kijelentette, hogy a liberális állam eszménye már túlhaladt, helyette a szociálisan is kötelezettségeket vállaló, a társadalmi igazságosságot érvényre juttató állam jelenti a korszerű

demokráciát. Nézete szerint csak a nemzeti hagyományokból táplálkozva, nemzeti azonosságúdatallal és keresztény értékekkel lehet választ adni a jövő kihívásaira. Giczy György közölte: sem Bokros Lajos, sem Fodor Gábor lemondása nem érte váratlanul, hiszen megítélése szerint a két miniszter helyzete tarthatatlanná vált, lépésük „kikövetkeztethető volt a józanul gondolkodók számára”. Úgy vélte, hogy a történet nyomán a szocialista párt belüli valószínűleg felgyorsulnak az események, annál is inkább, mert a szocialistáknak szembesülniük kell választási ígéreteikkel. Azt is reméli, hogy a két lemondás a koalíció felbomlásához vezet, mert megítélése szerint a kormányválság folyamatos okozója éppen a szabaddemokraták jelenléte.

– A KDNP-nek az a véleménye, hogy a felbomlás nem okoz feltétlenül kormányválságot – tette hozzá. Szerinte a szocialistáknak az egész koalíciós kérdéskört újra kellene gondolniuk.

A Magyar Kongresszus rendezvényén ugyancsak részt vevő Hasznos Miklós KDNP-s képviselőt az Árpád Akadémia aranyérmével tüntették ki. (MTI)